

BISERICA ȘI ȘCOALA

REVISTĂ BISERICESCĂ, ȘCOLARĂ, LITERARĂ ȘI ECONOMICĂ.

ABONAMENTUL:

Pe un an — — — — — 40 Lei.
Pe jumătate de an — — — — — 20 Lei.

Apare odată în săptămână:
DUMINECA.

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA:
Arad, Strada EMINESCU Nr. 35.
Telefon pentru oraș și județ Nr. 266.

Congresul național-bisericesc

În 14 Oct. a. c. la sărbătoarea Cuvioasei Paraschiva, s'a deschis congresul nostru național-bisericesc, în Sibiu, de către I. P. S. Sa Mitropolitul Ardealului *Dr. Nicolae Bălan*.

Nainte de deschidere, s'a celebrat în biserică catedrală sf. liturgie și chemarea duhului sfânt. După serviciul divin, o delegație de 5 deputați au invitat pe I. P. S. Sa Mitropolitul președinte și pe PP. SS. Lor Episcopii sufragani, la deschiderea congresului. Între ropote de aplauze înalții prelați intră în sf. catedrală și ocupă loc la masa prezidențială, iar I. P. S. Sa rostește o vorbire magistrală, după care declară ședințele consistorului de deschise. Se formează biroul. La apelul nominal răspund 64 de deputați, cari se împart în trei secții de verificare.

După terminarea ședinței prime, toți deputații se prezintă în corpore la reședința mitropolitană, unde învățatul prof. universitar *Dr. Lupaș*, rostește tradiționala vorbire de omagiu. Răspunde I. P. S. Sa Mitropolitul Nicolae, care spune între altele, că Prelații noștri, bazați pe sprijinul efectiv al reprezentanților supremului nostru for legislativ, vor lucra cu puteri mai potențate pentru înflorirea bisericești și luminarea poporului nostru.

După masă la oarele 5 se ține ședința a II-a, în care se verifică 73 de deputați. Se trimit telegrame de aderență M. S. Regelui, A. S. R. Principelui Moștenitor. Apoi se aleg diferitele comisii și biroul.

În ședința III-a se intră în meritul materialului de discuție.

Comisiunea fundațiunii *Gozsdu*, prin referentul ei, deputatul *Andrei Horvath*, raportează asupra actului reprezentanței despre starea actuală a fundațiunii: Urmează o discuțiune mai îndelungată.

P. S. Sa Episcopul *Nicolae* al Clujului propune să se intervină la guvern pentru a accelera rezolvirea chestiei fundațiunii și să se caute modalitatea, ca vânzându-se imobilele din Budapesta, cari pentru noi nu sunt avere cât timp stau acolo, mai vârtos că nu știm ce măsuri legislative va lua guvernul din Budapesta în această chestie, și să se cumpere la noi în țară realități.

Deputatul *Dr. Mihail Grosșian*, aderează la această propunere și promite, că parlamentarii ortodocși vor sprijini această mișcare, căci o legislație unguerească ne poate agrava situația. Trebuie să se ajutoreze tinerimea noastră în aceste timpuri grele, că iobăgia intelectuală ne apasă mereu, trăește în mizerie. Și cea mai suferindă este: tinerimea bănățeană. Acestor băeți nu li se dă ajutorul cuvenit.

Ne lipsesc mecenajii, cari să ajute tinerimea. Trebuie căutați. Și pentru ajungerea acestui scop ar fi binevenită comemorarea amintirii marelui *Gozsdu*, cu fastul cuvenit. Din nou să se facă apel la foștii bursieri, să restituie bursa de care au beneficiat, sigur calculată în valuta de astăzi.

I. P. S. Sa Dl arhiepiscop și mitropolit *Nicolae* arată, că a fost totdeauna preocupat, ca între împrejurările schimbate, fundațiunii *Gozsdu* să i se dea o aranjare nouă și favorabilă. A intervenit pentru clarificarea situației juridice, ceea ce a și succedat, căci a fost soluționată mai întâi. În comisia esmisă de guvernul nostru și cel unguerească, pentru aranjarea chestiei *Gozsdu*, a fost delegat permanent *Ion Lepădatu* și grație muncii depuse de dsa s'a ajuns, că chesdia *Gozsdu* s'a desbătut mai înainte ca ale celorlalte. Convenția făcută cu unгурii s'a ratificat, urmează numai schimbul scrisorilor.

N'are temere de legislația unguerească în ceea ce privește fundațiunea *Gozsdu*, căci contractele de pace și în această privință ne pun la adăpost. Ex-

misul unguresc n'a obiecționat aici nimic, ci a pretins, că averea fundațiunii să fie împărțită după proporția numerică între toți români ortodocși din statele succesoare.

Congresul este organ de control al fundațiunii și nu de inițiativă, deci nu poate ordona ce să facă. Totuș Reprezentanța Fundațiunii își va îndeplini chemarea, venind întru ajutorul tuturor tinerilor din cuprinsul mitropoliei, începând dela universitate până la licee.

Când va fi averea Gozdu în țară și când se vor revărsa beneficiile acestei fundațiuni peste noi, ceea ce a suferit piedeci de 5 ani, atunci se va proceda la comemorarea marelui mecenat. Părintele Lupaș, lucră la biografia marelui bărbat. O seamă din foștii bursieri au restituit bursele. Așa Dr. Aurel Cosma, fost ministru, a trimis 50,000 Lei. O să se facă căminuri, cari sunt mai prielnice decât burse majorate. În acestea se vor crește tineri plini de frica lui Dumnezeu, pătrunși de iubirea de patrie, cu cunoștințe temeinice.

În urma deslușirilor date de I. P. S. Sa DI arhiepiscop și mitropolit, se ia următorul concluz: Congresul ia la cunoștință raportul, având Reprezentanța a continua demersurile de lipsă pentru achitarea datoriei fundațiunii și aranjarea cotei, în proporția căreia au să beneficieze frații noștri români ortodocși rămași în alte țări.

Rapoartele Consistorului mitropolitan, referitoare la întregirea reprezentanței fundațiunii, alegându-se în anul 1923 dnii Dr. Nicolae Zigre și Ioan Lepădat, iar în anul 1924, Vasile Goldiș și Dr. Silviu Dragomir, se iau spre știre.

Ședința s'a terminat la ora 1 din zi.

Ședința IV

s'a ținut la 15 Octomvrie la ora 5 p. m.

Prezident I. P. S. Sa Dr. Nicolae Bălan, arhiepiscop și mitropolit. Notar: Dr. Coriolan Baltă.

Comisia verificătoare cu referire la alegerea deputatului mirean Nicolae Cristea în cercul Arad anulează alegerea fiind alesul prin sentința definitivă dată de Consistorul plenar din Arad la 3/16 Septemvrie 1924 lipsit pentru totdeauna de dreptul electoral activ și pasiv, și în consecință ordonă să se facă alegere nouă.

Pentru cercul Iliia luând în considerare motivele de numărare a voturilor date conform protocoalelor de alegere neaccepționabile și având în față renunțarea d. Dr. Silviu Dragomir la acest mandat, declară și verifică deputat congressional mirean al cercului Iliia pe dl Ioan de Preda.

La ordinea zilei comisiunea organizatoare. Referentul acesteia deputatul Mihai Păcățeanu prezintă raportul general al Consistorului mitropolitan dto 29 Septemvrie a. c. Nr. 340/924 M. care nefiind în tipă-

rire comunicat cu deputații, se cetește în întregime și la propunerea comisiunii, Congresul primește raportul general ca bază la desbaterea specială și decide ca acest raport să se tipărească și să se acludă la protocolul Congresului.

La desbaterea specială Pct. I despre sfințirea bisericii încoronării din cetatea Alba Iulia și despre săvârșirea actului de încoronare a întâiului Rege și întâia Regină a neamului românesc întregit; —

Pct II despre serbările comemorative întru amintirea nemuritoare a Marelui nostru arhiepiscop și mitropolit Andrei Șaguna, la împlinirea alor 50 de ani dela moartea Marelui Păstor al bisericii noastre, despre prăznuirea memoriei apostolului redeșteptării noastre George Lazar la aniversarea de 100 ani dela moartea sa și în fine a centenarului eroului național Avram Iancu; —

Pct. III despre punerea în aplicare a Calendarului Iulian îndreptat pe ziua de 1/14 Octomvrie 1024;

Pct. IV despre constituția nouă a țării românești promulgată cu decretul Regal Nr. 1360 din 29 Martie 1923, care constituție prin art. 22 declară biserica ortodoxă română de biserică dominantă în statul român;

Pct. V despre înființarea a trei eparhii noi la Constanța, Cetatea-Albă și Ismail și despre introducerea P. S. Sale dlui episcop Nicolae Ivan în scaunul episcopesc al Vadului, Feleacului și Clujului la data de 6 Decemvrie 1921; — Se iau la cunoștință.

Pct. VI despre simțitoarele pierderi ce a îndurat mitropolia noastră dela ultima sesiune a Congresului național bisericesc prin decedarea valoroșilor și meritoșilor bărbați ai bisericii noastre: Dr. Vasile Saftu, Andrei Bârseanu, P. S. Dr. Ilarion Pușcariu și Partenie Cosma; —

Congresul cu regret ia la cunoștință și în semn de cuvioasă pietate față de memoria vecinică a acestor distinși bărbați, prin ridicare își exprima durerea Pct. VII despre alegerile de funcționari făcute de Consistorul mitropolitan și anume a ales de secretar mitropolitan pe dl Vasile Goldiș; de referent bisericesc substituit pe părintele asesor dela Consistorul eparhial din Arad Dr. Gheorghe Ciuhandu, de referent școlar substituit pe asesorul dela Consistorul arhidiecezan păr. Traudafir Scorobeț, de referent apiscopesc substituit pe dl Romul Perian contabilul arhidiecezei, ear agendele de controlor au fost încredințate părintelui asesor consistorial Dr. Ioan Stroia;

Se ia la cunoștință, invitându-se Consistorul mitropolitan pentru exoperarea dotațiunelor cuvenite din bugetul statului pentru retribuțiunea corespunzătoare a funcționarilor mitropolitani.

Raportul special la Consistoriul mitropolitan Nr. 124/1924 M, din 28 Sepr. a. c. privitor la înființarea episcopiei din Timișoara. Deputatul Dr. M. Gropșanu mulțămind I. P. S. Sale pentru marele interes și aten-

țiune deosebită ce arată întru îndeplinirea dorului și a exigenței vechi a bănașenilor, — invocând marea necesitate a orașului Timișoara pentru înființarea acelei episcopii, roagă pe I. P. S. Sa mitropolitul pentru continuarea intervențiilor la guvernul țării de a se accelera această înființare. I. P. S. Sa promite toată bună voința de a interveni, exprimând convingerea, că poate numai mijloacele materiale au întârziat această înfăptuire. Congresul după răspunsul I. P. S. Sale dlui mitropolit, ia la cunoștință raportul, invitând Consistorul mitropolitan de a face demersurile necesare la guvernul țării, pentru accelerarea inactivării acestei episcopii.

Se citește raportul special al Consistorului mitropolitan Nr. 194/1924 M. din 28 Sept. a. c. cu referire la aplicarea concluzului normativ Nr. 111/1888 congr. privitor la calificarea protopopilor; congresul aduce următorul concluz:

I. Candidații de preoți cari la examenul de calificare preotească au obținut o notă care îi califică numai pentru parohii de cl. II, sânt în drept ca după un serviciu în biserică de cel puțin 5 ani, să se supună unui nou examen (examen de promovare) în scopul de ași câștiga nota pentru parohii de cl. I.

La acest examen se va lua în seamă nu numai pregătirea candidatului, ci îndeosebi și activitate pe care candidatul a desfășurat-o în serviciul bisericesc sau școlar, destoinicia intelectuală și morală, precum și meritele câștigate în cursul acestei activități.

Candidații astfel promovați de cl. I sânt în ce privește dreptul de candidare la funcția de protopresbiter în totul asimilanți candidaților clasificați dela început pentru parohii de cl. I.

II. Tot cu condițiunile și asemenea dispozițiunilor de mai înainte, se admite și preoților calificați pentru parohii de cl. III ca prestând examenul de promovare să fie promovați în cl. II și după interval de 5 ani are drept să se supună de nou la examenul de promovare în scopul de ași câștiga calificarea pentru parohii de cl. I.

Concluzul congresual Nr. 129/1881 prin care parohiei centrale protopopești se recunoaște dreptul de ași exprima votul colectiv cu ocaziunea candidării de protopresbiter, — se scoate din vigoare,

Comisiunea organizatoare prin raportul Dr. I. Lupaș prezintă raportul Consistorului mitropolitan Nr. 40/1924 M. din 27 Sept. împreună cu literile fundamentale și testamentul mecenatului Alexandru Lebu pentru aprobare din partea congresului. La propunerea comisiunii, congresul aprobă literile fundamentale și invită Consistorul mitropolitan ca prevăzându-le cu clauzula de aprobare să le înainteze Tribunalului Sibiu pentru înregistrarea în registrul persoanelor juridice, — apoi să le tipărească și împreună cu testamentul să le trimită tuturor Consistoarelor eparhiale îndrumându-le să procure câte un tablou al genero-

sului fondator pentru muzeul bisericesc al fiecărei eparhii.

Tot acest raport prezintă raportul Consistorului mitropolitan Nr. 239 din 28 Septembrie relativ la piedecile pe cari le întâmpină delegația congresuală pentru aranjarea afacerilor rezultate din despărțirea ierarhică de Sârbi. La propunerea comisiunii:

1. Congresul institue ca vice-președinte al delegației pe P. S. Sa Episcopul Dr. Iosif Badescu dela Caransebeș iar ca membru în locul decedatului Petru Truția se alege Dr. Corneliu Iancu, ceilalți membri se re aleg și anume: P. S. Filaret Musta, Emanuil Ungureanu, Dr. Mihail Grosșianu, Traian Oprea, Dr. Aurel Cosma și Dr. Gheorghe Dobrin.

2. Consistorul mitropolitan va interveni la Ministerul de externe pentru câștigarea dosarelor procesuale dela arhiva curiei ungurești din Budapesta.

3. Pentru acoperirea cheltuielilor de drum și diurne la ședințe pe seama membrilor din această delegație se încredințează Consistoriul mitropolitan a trece în bugetul Con. mit. pe 1925 o sumă corespunzătoare vremurilor de azi.

Acelaș referent prezintă, raportul Consistoriului mitropolitan Nr. 349/1924 Mitr. din 28 Sept. despre Fundațiunea de stipendii "Ioan Trandafir și soția Maria" — La propunerea Comisiunii: —

Congresul ia la cunoștință acest raport și invită Consistoriul mitropolitan pentru intervenție la Ministerul de externe spre accelerarea primirii cvotei noastre din această fundațiune.

Urmează tot comisiunea organizatoare care prin raportul dl. deputat Dr. Valer Moldovan în nexul raportului Consistorul Mitropolitan prezintă memoriul și concluzul Consistorului eparhial din Arad dat din ședința din plenară 3 Sept. a. c. în chestiunea alegerilor deputaților sinodali pe periodul de 3 ani.

Raportorul arată că la aceste alegeri s'a ingerat administrația județeană în mod nepermis.

Aceasta chestiune a dat motiv la o discuțiune mai îndelungată, la finea căreia I. P. S. Sa pâr arhi-episcop și mitropolit a făcut un călduros apel către toți membrii congresului de a nu băga politică în chestiunile noastre bisericesci. „Pământul pe care stăm, sfânt este” zice I. P. S. Sa și de aceea să-l păzim cu sfințenie. Să ne ferim de a transpune luptele politice în biserică, pentru-că lupta de partid în biserică n'a existat, și nu este permis să existe nici de aici înainte.

Raportorul a propus ca în temeiul datoriei impuse prin art. 154 p. 1 al Statului organic „de a se îngriji de susținerea libertății religioase și a autonomiei bisericii române ortodoxe”, congresul reprobă orice ingerință venită împotriva constituției și autonomiei bisericești, constatând că astfel de ingerință tulbură armonia și pacea dintre fiii credincioși ai bisericii și o împiedică întru îndeplinirea misiunii ei dumnezeiești, de a fi un liman de bunăînțelegere și dra-

goste evanghelică pentru toți fiii și invită Consistorul mitropolitan se intervină la organele în drept ale statului spre a dispune ca pe viitor să se evite astfel de ingerințe.

Deputatul Dr. Lucian Georgevici a făcut contrapropunerea, ca Congresul să exmită din sânul său o comisiune dintre deputații actuali din celelalte eparhii, pentru a se ancheta toate abuzurile săvârșite în scopul zădărnicii sinodului dela Arad, iar până când congresul nu va cunoaște rezultatul acestei anchete, să nu se pronunțe în merit.

Punându-se la vot contrapropunerea dlu deputat Dr. L. Georgevici, rămâne în minoritate și se enunță ca concluz propunerea comisiunii făcută prin Dr. V. Moldovan.

Ședința s'a încheiat la ora 7 $\frac{1}{2}$ seara.

Din evenimentele dela Cheile-Cibului.

— Zile de tărie sufletească a credincioșilor. — Sfințirea noilor clopote. — Conferența preoțească. — Ispită nouă. — P. S. Sa Episcopul unit, Alexandru Nicolescu dela Lugoj, intră cu toporul în mână, în biserica ortodoxă, încunjurat de opt jandarmi.

În cuibul acesta dela Cheile Cibului, așezat între minunate stânci, se precipitează evenimente tot mai însemnate.

Pentru Dumineca zilei de 1/14 Sept. a. c. fusese convocată preoșimea cercului VII, în conferență preoțească.

Tot pe acest timp s'a fost fixat și sfințirea noilor clopote ale credincioșilor bisericii.

După utrenie se săvârșește sfânta Liturghie celebrată de P. On. Domn Tr. Scorobet asesor consistorial. protopopul Goron, parohul V. Pășcău și toți preoșii cercului VII.

Indată după sf. Liturghie se celebrează sfințirea apei, a clopotelor nouă și a unei icoane pictate în stil ortodox de elevul Sabin Olea, din localitate.

E semnificativă atât inscripția de pe clopot cât și de pe icoana Maicii Domnului. Pe clopote e gravat cu litere adânci: *La trecerea dela unire la ortodoxie, 1 Iunie 1924*; iar pe icoană: „Cu ocaziunea trecerii cătunului Tei la ortodoxie, donez aceasta icoană a Maicii Domnului, la sfânta biserică fostă gr-catolică și azi trecută și ea la ortodoxism și cu data sfințirii noilor clopote ale ei în ziua de 14 Septembrie 1924. Donată și făcută de Sabin Olea, elev de cl. IV liceală Liceul Mihai Viteazul, Alba-Iulia“.

Se sevârșește sf. Maslu, și se ridică parastas pentru odihna sufletului fostul preot Nicolae și a fillor morți în război pentru întregirea neamului, din această comună.

Ține apoi păr. asesor Scorebeț, o preafrumoasă și înflăcărată predică, punând ca motto: „Ziceți celor chemați să vie, că totul este gata“. A ținut poporul o predică de peste o oară și jumătate, în care timp, când se esaltă sufletul omenesc, când era earăși înduioșat până la lacrimi de fericire.

Păr. protopop Goron, într'o altă vorbire insufletită, spune că li a adus cărțile reluate bisericesti după ritul nostru

Predă vre-o o sută de volume alte cărți folosite, punând bază unei biblioteci parohiale în această parohie.

Abia către ora 2 terminăm și plecăm să luăm masa la un creștin bun, Petru Cristea.

Dar poporul nostru și acolo ne încunjura' cu nespusă bucurie, că a ajuns fericita zi ca să poată fi de „aceeași lege“, ca frații săi din jur. S'au ținut cuvântări la masă, și în repetite rânduri ne-am ridicat să plecăm, dar dragostea și simpatia lor tot deatătea-ori ne-au oprit în mijlocul lor. „Mai rămâneți între noi și mai spuneți-ne, că vorbele Dv. aduc pace și mângâiere“.

Abia târziu am plecat de acolo, mângâindu-i cu făgăduința că vom mai veni să-i cercetăm.

Preoșimea cercului s'a întors la biserică pentru a-și continua conferința, ear noi am plecat spre casă, lăsând în urma noastră un popor mulțumit și deplin fericit după cele petrecute în mod atât de potrivit cu simțimentele și felul d'a fi al poporului noastră.

Dar, aceasta pace divină a fost adânc zguduită de un icident nu numai imprudent, ci d'a dreptu rușinos și degradator săvârșit din partea șefului bisericii unite dela Lugoj.

În aceasta comună, în care de luni de zile au trecut toții din bună voia lor la ortodoxie, cu biserica lor cu tot, și pe lângă cari creștini zadarnic tot colindă și dau târcoale de luni de zile preoșii uniți pentru ai putea sili să se întoarcă la „sfânta unire“ — în zilele acestea a fost însus prelatul unit al Lugojului să-i reconvertească.

Venirea unui arhieru în mijlocul poporului se face în mod impunător, binecuvântând poporul într'o parte și în alta, cu iubire, bucurie și multă demnitate.

Ci, venirea P. S. Sale episcopul Nicolescu nu a fost așa.

P. S. Sa a venit la Cheile Cibului încunjurat nu de iubirea poporului, ci de opt jandarmi.

Bravul popor dela Cheile Cibului nu i-a împodobit drumul, și biserica nu i-a deschis, ci a încuiat-o bine, când a aflat că vine fostul „părinte sufletesc“.

Poporul nu l-a lăsat să între în biserică nici atunci, când P. S. Sa a permis poporului unasută miș de Lei pentru biserica lor, numai să revină la „unire“.

Simțind răceala pronunțată a poporului, a făcut semn celor opt jandarmi să îndepărteze pe protopopul

nostru V. Goron din fața bisericii, și cerând un topor la ce protopopul unit Stupineanu din Georgiu scoate un topor de sub reverendă, și episcopul unit Alexandru Nicolescu se apucă să strice ușa bisericii noastre cu toporul.

Zicându-i protopopul nostru Goron, că poporul nu voește să-l primească nici în biserică pe P. S. Sa, episcopul unit Alexandru Nicolescu îi zice, că „n'a venit pentru popor“, a venit pentru biserică, care e proprietatea lui și nu a poporului.

În urma acestei expresiuni se naște o foarte penibilă discuție între popor și Prea Sfințitul, care ajunsese acum în gura poporului un simplu „tu“:

— „N'ai făcut tu biserica aceasta, ci noi am lucrat, câte 30 zile, eu am dat cutare loc, nu tu dela Lugoj; locul pe care e zidită biserica, l-a dat tatăl meu, clopotele le-am cumpărat noi, cu banii noștri, reparațiile din urmă toate noi le-am făcut; ear voi dela Lugoj nu ne-ați dat nimic, numai ne-ați încurcat: protopopul vostru Stupineanu ne-a luat și banii cari i-am avut noi, 4800 Lei“, etc. etc.

Ajunsesse Preasfințitul Lngoșului — cu cei opt preoți ce i-a recrutat din dieceză să facă vizitațiune „canonică“, — în situația cea mai mare înjosoare înaintea poporului.

Atrăgându-i atențiunea protopopului Goron asupra regretabilei sale fapte, *prea sfințitul se repede cu furie animalică asupra protopopului Goron, sbierând în același timp, că protopopul Goron îl bate*, — sta înmărmurit văzând cât de ieșit din fire se poartă un ierarh, care cu toporul în mână intră în biserică deschisă cu săcurea.

Sa face un scurt serviciu în prezența a lor doi credincioși ortodocși. Foștii uniți au stat în mod demonstrativ toți afară.

În ziua următoare iar se duce Preasfințitul cu jandarmii la biserică și earăși în fața celor doi ortodocși predică cu glas tare, ca să audă predica restită în biserică — foștii uniți, cari erau pe afară, în jurul bisericii.

În predică oratorii n'au avut alt obiect decât cele mai desmățate expresiuni despre ortodoxismul nostru, și marele nostru arhieru de veșnică pomenire Andrei Șaguna.

Văzând că poporul nu pune preț pe îndemnurile auzite, se fac nevăzuți și o șterg din sat în huiduile îndreptățite ale poporului măhnit.

Așa a plecat P. Sa, venit între noi cu jandarmii ca să-l apere cu arma de foștii săi credincioși.

Preasfințitul unit dela Lugoj fusese și la Poiană, unde foștii creoincioși unificându-se cu frații lor ortodocși și-au demolat înșiși micuța lor biserică, după ce duseseră cu toată evlavie și dragostea rechisitele bisericesti, putințele câte fuseseră, în biserică mamă ort. de alături: un clopot, 2 cărți, 1 cruce, un feșnic și atât. Preasfințitul unit a ajuns aci pe locul unde

fusese biserica unită, n'a făcut altceva decât a început să *blesteme și să afurisească poporul*. Puținii credincioși, cari veniseră din curiozitate să vadă cele ne mai văzute până acum, se cruceau și nu luau în seamă semnele stăruitoare ale episcopului, de îngenuchere a poporului, în timpul afurisanței, ci demonstrativ au strigat: „*Acesta nu-i de-a nost, nu-i românesc, că ține cu papistași*“.

Eată „vizitații canonice“ unite, făcute în țarcu, Geoagiului!

În loc de-a propovădui iubire și a aduce binecuvântare, cum e data arhereilor, — iată că vine încruntat, cu toporul în mână, încunjurat de jandarmi, strigând și blăstămând.

Care e *rostul* luptei?

Românii ortodocși au în tractul acesta 41 parohii și fii cu 30 preoți și vre-o 25.000 credincioși, pe când *uniții în același protopopiat au 40 parohii și filii cu un protopop și un singur preot în tot tractul unit, la vre-o 3—400 uniți*.

Dar, despre *uniți și foarte apropiatul lor sfârșit* vom vorbi altă dată; acum amintesc că după îndepărtarea Preasfinției Sale episcopului unit Nicolescu dela Lugoj, — care s'a dus nepoftit la Cheile — Cibului, earăș s'a sălășluit pacea și liniștea asupra bunilor și dreptilor credincioși de acolo, pace pe care o tulburase pe un moment nesocotinta unui șef bisericesc.

Pr. V. Pășcău.

Scrisoare pastorală.

Sanctitatea Sa Patriarhul Ierusalimului Damian a petrecut în România 10 zile, cu care ocazie a decorat cu „Marea Cruce a ordinului Sfântului Mormânt“ cu părțilele din Crucea Mântuitorului, pe M. S. Regele A. S. Regală principele Carol I. P. S. Mitropolitul primat. La depărtarea Sanctitatea Sale din România a edat următoarea:

Sanctitatea Sa Damian, patriarhul Ierusalimului, adresează poporului român următoarea mișcătoare pastorală:

Evlaviosule și de Dumnezeu stăvite popor român!

Pe neașteptate, mai mult de 10 zile, am fost ospătat în de Dumnezeu binecuvântata Ta țară. Dragostea, cu care în aceste fericite zile, am fost în conjurat de cătră mari demnitari ai cisericii și ai țării, și în general evlavie și dragostea voastră a tuturor, a fost o mare mângăiere pentru mult truditul meu sufiet, care se luptă din greu pentru menținerea sfintei credințe ortodoxe, sumpă nouă tuturor, lângă dă-tătorul de viață Mormânt cl Domnului, din care a țâșnit izvorul mântuirii noastre.

Aceasta fericită întâmplare a întărit mult credința pe care o avem că voi întru nimic nu sânteți mai pe jos de glorioșii voștri strămoși, cari în curs de veacuri au fost stâlpi de întărire neclătit pentru salvarea sfintei credințe ortodoxe, în tot orientul creștin în generați și în deosebi lângă Mormântul Domnului.

Cu nădejdea în Dumnezeu și n. zile mai bune pentru binecuvântata voastră țară și pentru noi, și inima și sufletul pline de mângăere acum și în toate zilele pe care Dumnezeu ni le va dărui lângă Mormântul Domnului voi înălța călduroase rugăciuni către cel Atotputernic, ca să adumbrească cu milă și îndurări pe evlaviosul popor român și să-l păzească pe el în pace, prosperitate, fericire și slavă acum și în vecii vecilor Amin.

*Patriarhul Damian, al
Ierusalimului.*

Nr. 1826/1924.

Convocare.

În înțelesul §-lui 23 din statute, membrii „Asociațiunii pentru literatura română și cultura poporului român” se convoacă la

Adunarea generală ordinară,

ce se va ține în Arad, în zilele de 8 și 9 Noemvrie 1924

Programa adunării:

Vineri, în 7 Noemvrie 1924, la oarele 6 d. a.:

Consfătuire cu domnii directori ai despărțămintelor „Asociațiunii” privitor la modificarea Statutelor.

Sâmbătă, în 8 Noemvrie 1924, la oarele 11 a. m.:

Ședința I, cu următoarea ordine de zi:

1. Deschiderea adunării generale.
2. Înscrierea delegaților prezenți ai despărțămintelor.
3. Raportul general al comitetului central pe anul 1923.

4. Alegerea comisiunilor pentru:

- a) examinarea raportului general pe anul 1923;
- b) censurarea socotelilor pe anul 1923 și a proiectului de buget pe anul 1925;
- c) înscrierea membrilor noi;
- d) examinarea proiectului de modificare a Statutelor „Asociațiunii”.

5. Ptezentarea eventualelor propuneri.*

Duminică în 9 Noemvrie, la orele 10 a. m.:

Ședința II., cu următoarea ordine de zi:

1. Raportul comisiunii alese pentru examinarea raportului general și propunerile acestei comisiuni.

2. Raportul comisiunii încredințată cu censurarea socotelilor și a proiectului de buget.

3. Raportul comisiunii pentru înscrierea de membrii noi.

4. Raportul comisiunii pentru examinarea proiectului de modificare a Statutelor.

5. Alegerea a 3 membrii pentru complectarea locurilor vacante în comitetul central pe restul periodului de trei ani (adecă pe un an).

6. Propunerea pentru ținerea adunării generale din 1925 în orașul Reghin.

7. Dispoziții pentru verificarea procesului verbal al adunării generale.

După prânz la oarele 5.

Ședința festivă a secțiilor științifice-literare.

Sibiu, din ședința comitetului central al „Asociațiunii pentru literatura română și cultura poporului român”, ținută la 10 Octomvrie 1924.

Vasile Goldiș,
președinte.

Romul Simu,
secretar.

* Eventualele propuneri au să fie înaintate, în scris, președintelui „Asociațiunii”, Sibiu, Strada Șaguna Nr. 6, cu 8 zile înainte de adunarea generală.

Asociația clerului „Andrei Șaguna”.

Nr. 44/1924.

Convocare.

În înțelesul §-ului 10 din statutele Asociației „Andrei Șaguna” a clerului mitropoliei ortodoxe române din Ardeal, Banat, Crișana și Maramurăși — având arhierasca binecuvântare — convocăm

al V-lea congres ordinar, ca congres misionar,

al preoțimii pe zilele de 13 și 14 Noemvrie a. c. la Oradea-Mare, cu următorul

PROGRAM:

1. Slujba sfintei liturghii în catedrala eparhială.

2. Deschiderea congresului prin prezident.

3. Raportul comitetului central.

4. Raportul casierului.

5. Problema apostolului laic în zilele noastre.

6. Organizarea apostolatului laic la orașe.

7. Organizarea apostolatului laic la sate.

8. *Concordatul.*

9. *Căutarea de soluții cu privire la înzestrarea materială a bisericii noastre.*

10 *Propuneri.* (Se vor anunța în scris biroului central cel puțin cu trei zile înainte de congres.)

Delegații despărțămintelor, aleși conform §-ului 6, pct 1 din regulament, pe cum și toți a cei ce doresc a participa la congres, vor binevoi a se adresa P. C. S. Părintelui Dr. A. Magier, dir. Academiei teologice din Oradea-Mare, pentru a li se reținea locuință.

Biletele de reducere pe C. F. R. se vor ridica dela P. C. prezidenți ai secțiilor și despărțămintelor (P. C. protopopi).

Membrii comitetului central se vor întruni în ședința în ajunul congresului (4 Noembrie a. c.) ora 4 p. m. În aceeași zi, la ora 6, se va ținea o consfătuire intimă a membrilor Asociației.

Dnii Prezidenți ai secțiilor sunt rugați a-și trimite cât mai neîntârziat biroului central rapoartele lor, ca și ale casierilor, pentruca să se poată pregăti raportul general către congres. Tot biroului central i se vor trimite și referatele asupra problemelor ce vor fi puse în discuția congresului.

Dr. Gh. Ciuhandu,
prezident.

Prof. N. Colan,
secretar general.

NB. Reprezentanții clerului român și ai celorlalte confesiuni din țară, precum și alți oaspeți sunt binevăzuți la congres.

CONCURSE.

Nr. 2683/1924.

Pentru distribuirea alor două burse din *fundatu-nea Dr. Iuliu T. Mera* concurs de 30 zile dela prima publicare a acestui concurs în organul eparhial.

Admisibil la concurs sunt în general tinerii români ortodocși săraci studenți la facultăți de drept, medicină, filozofie, tehnică, teologie, cu purtare bună și sporiu escelent în studii. La distribuirea bursei se vor ținea în seama următoarele dispoziții speciale ale fundatorului.

a) preferința vor avea în locul prim aceia dintre reflectanți, cari vor putea dovedi, că sunt înrudiți cu fundatorul până la al șaselea grad de sânge ori de cuscrie.

b) în al doilea loc tinerii născuți în Șiria (jud. Arad.)

c) în al treilea rând: cei născuți în județul Aradului, resp. în dieceza Aradului, și în fine cei născuți în mitropolia ort. română a Ardealului.

d) în absența recurenților potriviți din categoriile de mai sus se pot vota burse și altor tineri studenți eminenți și săraci din clasele V-VIII ale școalelor secundare, eventual academii comerciale, școale militare de cadeți și din preparanții (școale normale) în ordinea de sub a). c).

Pentru a-și dovedi îndreptățirea, concurenții vor avea să prezinte, potrivit cu dispozițiile din §-X. al literelor fundamentale, documente autentice a) că sunt cetățeni români; b) că-s născuți din căsătorie legală bisericească a părinților ortodocși români; c) că atât ei cât și părinților aparțin și acum bisericii ortodoxe române; d) că sunt atât de săraci, încât fără stidendi nu sunt în stare a-și continua studiile; e) că atât trupește cât și sufletește sunt sănătoși; f) că studiile de mai nainte le-au terminat cu spor escelent; g) cu informațiune familiară, că sunt înrudiți cu fundatorul până la al VI-lea grad de sânge ori de cuscrie, că sunt născuți în Șiria, ori în județul Aradului, ori în dieceza Aradului ori pe teritoriul mitropoliei Ardealului.

Împrejurarea de sub lit. d) se va dovedi cu atesat bineprecizat și detaliat, dela antistia comunală și vidimat de oficiul parohial ort. român al locului.

Reflectanții, cari eventual mai au vr'o bursă, sunt datori să arate: suma acelei burse și că dela cine o au.

Cererile, ajustate cu dovezile cerute mai sus vor trebui trimise Consistoriului eparhial, în termin. Cererile întrate mai târziu ori neadjustate complet nu se vor lua în socotință.

Arad, ședința consistorială. 16/29 Sept. 1924.

Consistorul ort. rom. din Arad.

—□—

2-3

Nr. 3563/1324.

Prin aceasta se publică concurs cu termin de 30 zile, 10 Noembrie pentru conferirea pe durată exclusivă a anului școlar 1924/25 a bursei vacante din *fundatuinea Teodor Pap*, administrată de subsemnatul Consistor.

Îndreptății la acele burse sunt, conform literelor fundamentale: a) rudeniile fundatorului; b) tinerii români ortodocși din Glula, cari studiază la noi în patrie; c) în lipsa recurenților indicați sub a-b.) urmează îndreptățirea tinerilor români din dieceza Aradului după arondarea sa veche, cari cercetează școale elementare, civile, sau medii reale, comerciale, industriale, de agricultură, militare, gimnaziale-liceale, academii, universități și institute teologice.

La concurs se admit și eleve.

Concurenții (între cari pot fi și bursierii anului trecut cari au întrelăsat de a se justifica, fiindu-le

votate bursele numai pe un an școlar), zu să-și prezinte cererile la Consistorul subsemnat în termenul concursual, cu următoarele documente în original ori autenticate la vr'un notar public:

1) Extras de botez din matricula bisericească provăzut cu clauzula oficiului parohial local, că petentul și azi aparține bisericii noastre;

2) Rudeniile fundatorului să adaugă și informațiuni familiare, pentru dovedirea gradului de înrudire;

3) Atestat de paupertate dela dirigătoria politică locală, cu date specificate despre starea materială a părinților concurentului și despre a sa proprie Rudeniile încă au să prezinte asemenea dovadă.

4) Atestatul școlar de pe anul școlar trecut, iar universitarii despre toate cursurile respective semestrelor ascultate și document despre examenele prestare.

5) Certificat medical dela vr'un medic oficios despre starea sanitară.

6) concurenții să arate: ce eventuală bursă mai au, dovedind cu adeverință dela Direcțiunea Școlăi: de au sau nu au bursă, și dacă au ce sumă face aceea.

7) Atestat dela profesorul de religie (catihetul) al școlăi despre aceea, dacă petentul a fost străduitor în studiul religiei și a avut bună conduită sub raportul religios-moral (aceasta dispoziție nu privește pe studenții de academie).

Neobservarea condițiilor de mai sus va avea de urmare, că cererile ajustate defectuos nu vor fi luate în socotință.

Arad, la 16/29 Septemvrie 1924.

Consistorul ort. rom. din Arad.

—□—

2—3

În baza rezoluțiunii consistoriale de sub nrul 3030/1924 prin aceasta se publică concurs pentru îndeplinirea postului de capelan temporal sistemizat pe lângă parohul Joachim Turcu din Vărădia, cu termen de recurgere de 30 de zile.

Condițiunile de concurs sunt:

1. Venitele: jumătate din întreg beneficiul parohial, adică din sesiunea parohială (32 jugh.), din stole și birul parohial.

2. Sarcini: a) Capelanul va plăti toate dările publice după partea lui de beneficiu, va prevedea toate agendele parohiale și va catechisa elevii școlăi din localitate.

b) De locuință să va îngrije alesul.

Parohia e de cl. I, deci dela recurenți să cere cvalificație pentru această clasă. În lipsa recurenților cvalificați pentru clasa I să vor admite și recurenți cvalificați pentru parohii de cl. II-a.

Doritorii de a fi aleși la acest post sunt poftiți ca, recursele lor, ajustate cu documentele de cvalificație și despre eventualul serviciu de până aci și adresate comitetului parohial din Vărădia, să le trimită oficiului protopresbiteral din Radna, iar dânșii — cu stricta observare a dispozițiunilor Ș-lui 33 din regulamentul pentru parohii — să se prezinte în sfta biserică din localitate, spre a se face cunoscuți poporului.

Recurenții din altă dieceză trebuie să obțină voia P. S. Domn Episcop diecezan de a putea recurge la acest post.

Din ședința ținută la 15/28 Sept. 1924.

Comitetul parohial.

În conțălegere cu: *Procopie Givulescu, m. p.* protopresbiter.

—□—

1—3

Pentru întregirea postului de preot din parohia de cl. II-a **Checheș**, tractul Belinț, se excrie concurs cu termen de 30 zile, dela prima publicare în „Biserica și Școala”.

Emolumentele împreunate cu acest post sunt:

1. Usufructul unei sesiuni parohiale de 32 jugăre parte arător, parte fânaț.

2. Birul parohial: 15 litri bucate, parte grâu parte cucuruz.

3. Stolele legale.

4. Întregirea de dotație dela stat și

5. Folosirea casei parohiale, constătătoare din 3 camere, bucătărie, cămară etc. și supraedificate, cu intravilan.

Intrucât nu se vor prezenta concurenți cu cvalificație de cl. II., se admit și de cei cu cvalificație de cl. III-a.

Alesul e obligat să catihizeze la școală confesională din loc fără altă remunerațiune și a plăti dările după sesiune și după locuință și intravilan.

Doritorii de a ocupa acest post au să adreseze petițiile concursuale, instruate în regulă, Comitetului parohial, pe calea oficiului protopresbiteral ortodox român din Belinț, județul Timiș-Torontal. și sunt poftiți a se prezenta într'o Duminică, ori într'o sârbătoare, în sf. biserică din Checheș spre a-și arăta desteritatea în cântare și tipic, eventual în slujbe și în oratorie.

Nainte de a se prezenta în parohie, au să se prezenteze protop. tractual spre a-și dovedi, că au cvalificația prescrisă, și întru cât sunt din altă dieceză trebuie să se prezenteze P. S. D. Episcop diecezan Ioan I. Papp, spre a cere binecuvântare, ca să poată concura la aceasta parohie.

Comitetul parohial.

În înțelegere cu mine: *Cherasim Sârbu*, protopb.

AVIZ. Cu onoare aduc la cunoștință onoratului public și autorităților bisericești, că în Arad, str. Dorobanților Nr. 41 (școala confesională), am deschis un *birou tehnic de arhitectură*; *construiesc orice planuri de casă, școli și biserici* împreună cu devizele (preliminare) lor, mai departe execut colaçionări de totfelul de lucrări de zidiri, și întreprind totfelul de lucrări tehnice, clădiri etc.

Cu stimă:

Teodor Cioban,
architect.

Redactor responsabil: **SIMION STANA** asesor consistorial
Censurat: **Prefectura Județului.**